

Oponentský posudek na bakalářskou práci Kristýny Kubíčkové

Obřadnost spojená s narozením dítěte na Pelhřimovsku Role porodní báby z hlediska etnologie

76 stran textu, poznámkový aparát, prameny a literatura, textové a obrazové přílohy

Kristýna Kubíčková předkládá práci, která je svým zaměřením klasicky etnologická, zároveň však interdisciplinární. Vedle historické etnologie se vzhledem k tématu částečně věnuje i některým aspektům dějin medicíny, pedagogiky, dějinám státního aparátu a v neposlední řadě genderovým studiím. Autorka vychází z dobře sestavené bibliografie, ale hlavním a originálním zdrojem informací jsou archiválie, velmi dobře interpretované.

Práce má logickou strukturu, autorka jasně vymezuje teritorium, dobu, předmět práce, metody i terminologii a poté se zabývá kritikou pramenů. Tyto vstupní pasáže jsou napsány tak dobře, že by mohly posloužit jako vzorová práce v bakalářském semináři.

V dalším úseku práce je v centru pozornosti porodní bába. Analýza ji zachycuje od 17. století, i když pochopitelně četnost pramenů a hlavní pozornost autorky se soustřeďuje na století devatenácté a počátek dvacátého (do jeho 30. let).

Osobnost báby je zkoumána v rámci venkovské komunity, jsou zde nastíněny nutné charakterové vlastnosti a fyzické schopnosti, společenské a odborné požadavky na bábu kladené a jejich proměny v průběhu času. Velmi zajímavé jsou pasáže, kde autorka rozebírá vztahy mezi jednotlivými porodními bábami, především mezi těmi, kterým se podařilo získat odbornou kvalifikaci a těmi, které působily neoficiálně, pouze v rámci tradice. I toto je zkoumáno na pozadí vztahů v obci a (ne)důvěry k jednotlivým ženám. Certifikát o kvalifikaci zde nehraje zásadní roli.

V práci nemůže chybět oddíl věnovaný porodní bábě jako osobě, která má nezastupitelnou roli v přechodovém rituálu narození a křtu. Vedle toho je zachycena i pracovní každodennost, běžná péče o těhotné ženy a šestinedělky. Tím se autorka dostává k další části práce, kde je pozornost zaměřena na nastávající matku a komplex představ a zvyklostí kolem těhotenství a porodu. Patřičné místo zde má i partie o solidaritě (a reciprocitě) kmoter a sousedek, které se střídají v zásobování domácnosti čerstvé rodinky potravinami. V tomto úseku práce se autorka více opírá o obecnější literaturu, ale stále si je vědoma „svého“ Pelhřimovska, takže může porovnávat a případně i upozornit na místní specifika.

Oceňuji, že autorka pojímá své téma natolik komplexně, že nezůstává „jen“ u sociální a duchovní kultury, ale zachycuje i materiální realie (které ovšem v rámci přechodového rituálu mají převážně ochrannou magickou funkci).

Je vidět, že Kristýna Kubíčková své téma zpracovávala se zájmem a napsala opravdu zdařilou bakalářskou práci, která bohatě naplňuje stanovená kritéria. Práci plně doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením *výborně*.

Praha 5. června 2011

Doc. Irena Štěpánová, CSc.
Ústav etnologie UKFF